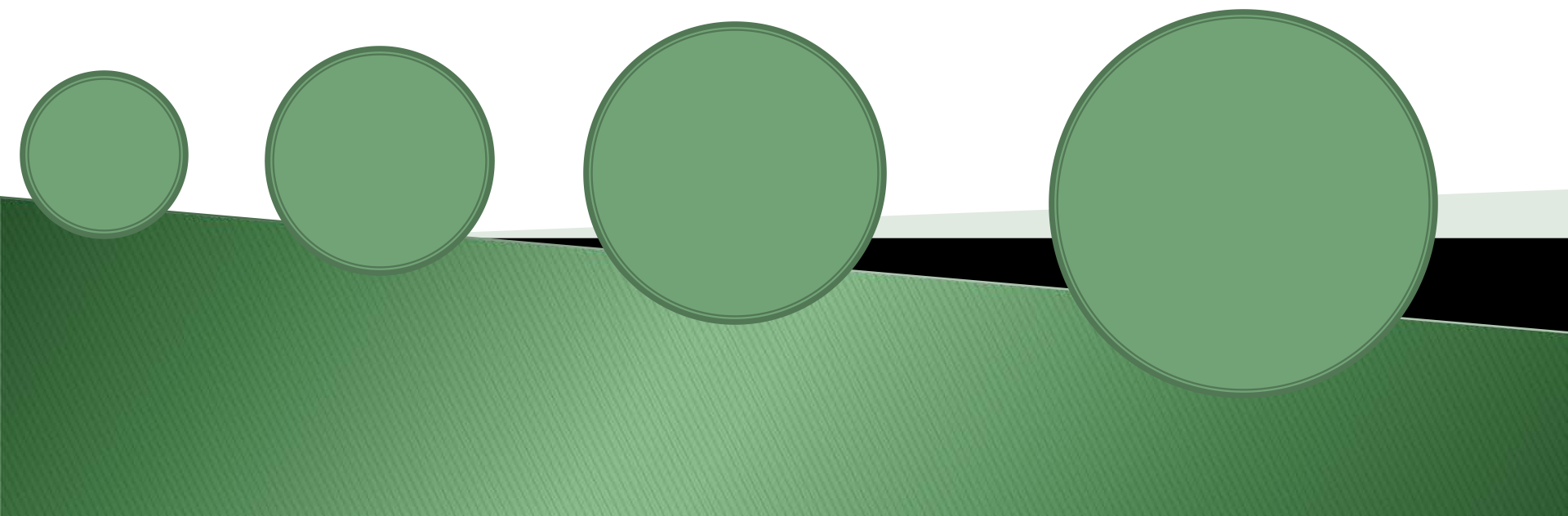

URBANE FUNKCIJE - REKREACIJA

Rekreacija

kompleks psihofizičke regeneracije ljudi prisutne u svakom vremenu i prostoru gde čovek živi i boravi.

Uslovi i sredstva kojima se to postiže:

- odgovarajuće aktivnosti i
- svojstva prostora u kome se realizuje.

Urbana rekreacija

RE = ponovo CREARE = stvarati

Stanje ljudskog organizma – **PROCES PSIHO-FIZIČKE REGENERACIJE** kojim se ostvaruje stanje rekreiranosti

Aktivnost čoveka

Deo budžeta vremena – SLOBODNO VREME

Urbana rekreacija

Proces psiho-fizičkog regenerisanja čoveka u urbanoj sredini kroz:

- **obnavljanje i poboljšavanje psihofizičke ravnoteže u organizmu - odmor, regeneracija**

Urbana rekreacija

- svestran razvoj ličnosti - kreativni, intelektualni

Stotine lampiona na nebu iznad 25. maja u slavu afirmacije kreativnosti

Urbana rekreacija

- obogaćivanje sadržaja življenja u gradu – zabava, razonoda

Zabavni park Prater u Beču

Urbana rekreacija

- postizanje prijatnih osećaja i doživljaja u gradu

Gradski park u Budimpešti

Rekreativne potrebe

Raznovrsnost

- različit stepen prostorne relevantnosti
- promena sredine
- drugačiji oblici OKUPLJANJA

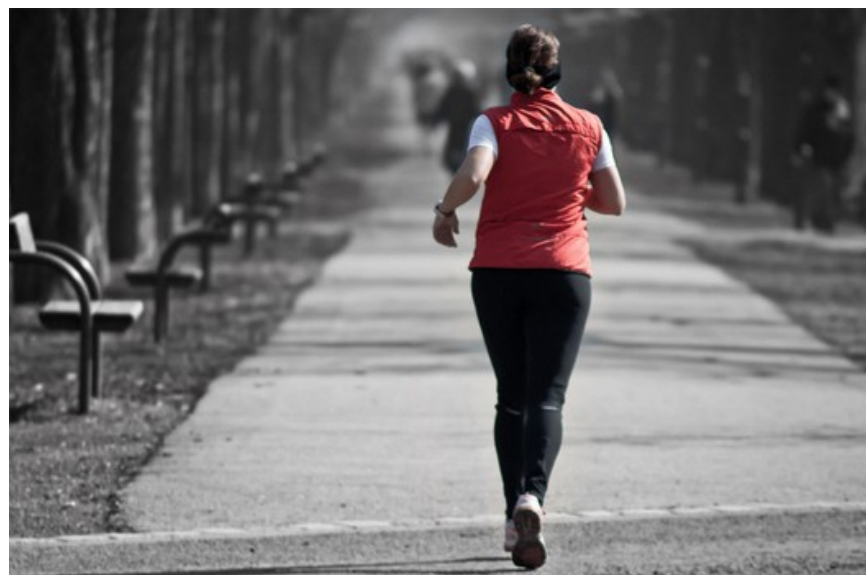

Dinamičnost

Struktura rekreativnih aktivnosti prema:

KARAKTERU: fizičke, sportsko-rekreativne, rehabilitacione, grupne-individualne, pasivne -aktivne

Struktura rekreativnih aktivnosti prema:

KATEGORIJAMA KORISNIKA:

starost, pol, stepen psiho-fizičke spremnosti,
porodični status, socijalni status, hendikepirani, vrsti motivacije...

Projekat SOFA – studentske i omladinske fizičke aktivnosti – sprovode studenti i mladi stručnjaci do 35 godina. Cilj projekta je uspostavljanje funkcionalnog sistema univerzitetskog sporta u svim visokoškolskim centrima u Srbiji, kako bi studenti imali priliku da se besplatno bave sportskim aktivnostima od 2015. godine.

Struktura rekreativnih aktivnosti prema:

SVOJSTVIMA PROSTORA:

- zatvoreni/ otvoreni prostor
- uslovljenost godišnjim dobima
- prostorna uslovljenost odvijanja
- nivo opremljenosti prostora

Struktura rekreativnih aktivnosti prema:

prema **VREMENU** upražnjavanja:

- u okviru dnevnog slobodnog vremena
- u toku vikenda i kratkih praznika
- u toku godišnjih odmora, školskih raspusta

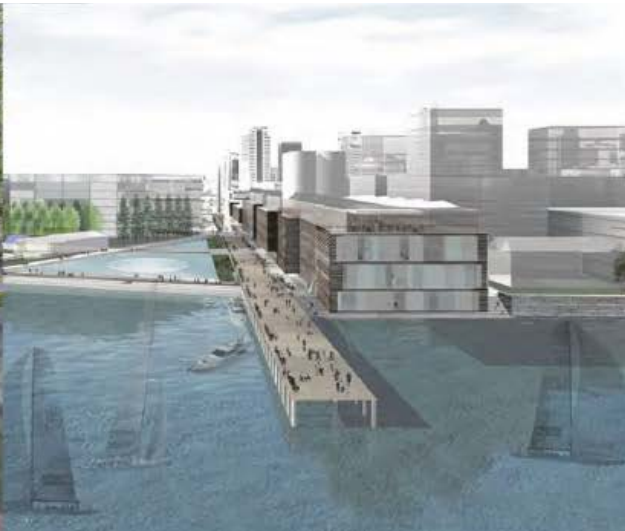
REKREATIVNI PROSTORI U GRADU

Osnovni principi organizovanja i uređivanja

Važni kriterijumi koje treba zadovoljiti:

- **PRISTUPAČNOST,**
- **DOSTUPNOST,**
- **KVANTITET,**
- **KVALITET** u odnosu na: potrebe i očekivanja korisnika, dizajn, realizacija i održavanje,
- **MULTIFUNKCIONALNOST .**

Prostorna forma rekreativnih prostora

Urban Design Concept diagrams

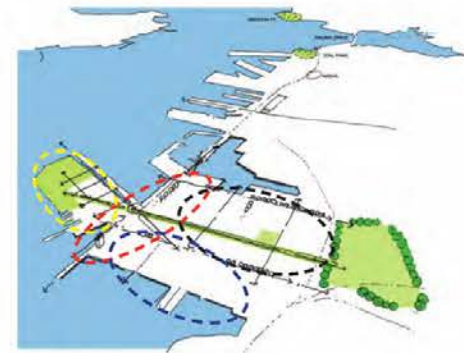
1. The Waterfront Axis

2. The Park Axis

3. The Wharf Axis

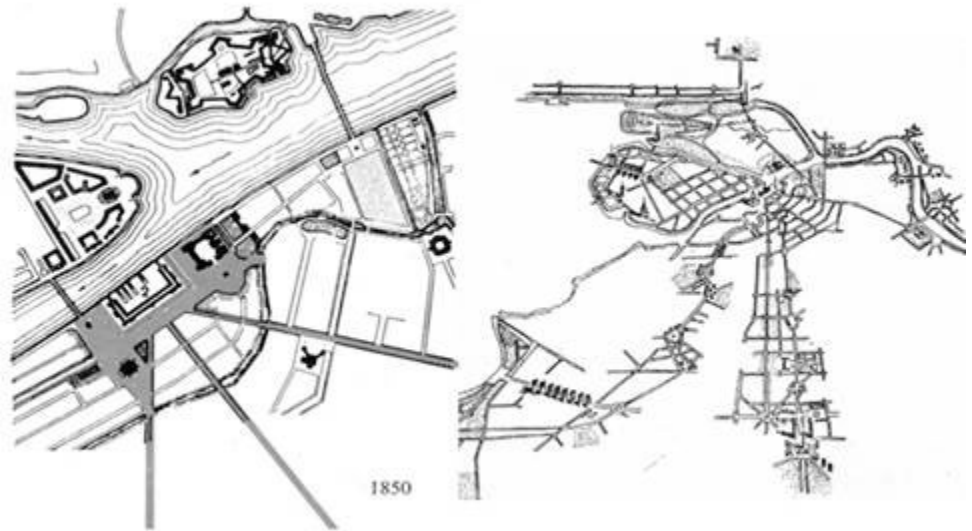
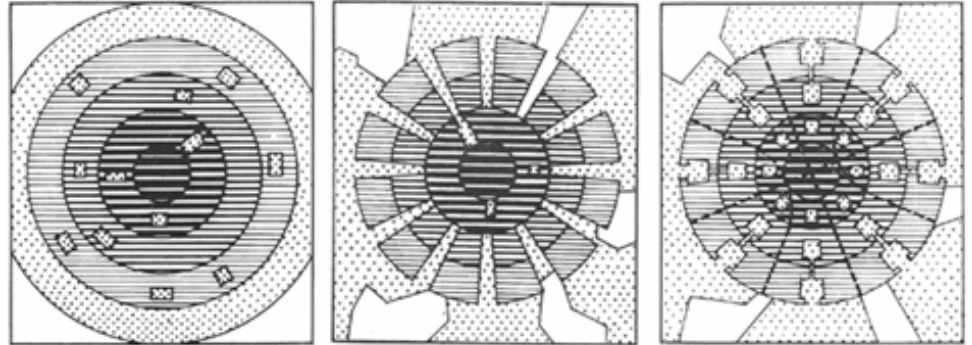

4. Waterfront Precincts

Prostorna forma rekreativnih prostora

- **kružni prsten** - ograničava rast grada;
- **zvezdaste forme** – klinasti prodori zelenila – omogućavaju dovod svežeg vazduha i kontinualnu vezu sa prirodom van grada;
- **tačkasta distribucija** omogućava približavanje ozelenjenih prostora stanovnicima;
- **aksijalna organizacija** - podržava posebno značenje i važnost pojedinil mesta;
- **kombinovani sistemi**

Forma mreže rekreativnih prostora je posledica, uslovljenost, rezultat planiranih i stvorenih funkcionalno-prostornih odnosa u gradu.

PREPORUČENE MINIMALNE POVRŠINE pojedinih kategorija rekreativnih prostora

Gradski i reonski park	Min.1 ha Poželjno 5ha
Gradski SRC	Min. 4ha Poželjno 10ha
Naseljski RC	Min. 0.4 ha Poželjno 2ha
Lokalni RC i lokalni park	Min. 0.2ha

Normativi za rekreativne površine

GP Beograda 2021

Sa povećanjem gustine nastanjenosti povećava se i potreba za veličinom količinom RP (m²/st) (15-30m²/st)

- Normativi za **zelenilo** u stambenim zonama podrazumevaju definisanje određenog procenta zelenih površina (oko 30%) u odnosu na tip izgradnje i veličinu parcele.
- Površine za **rekreaciju** u koju se ubraja šetnja, zabava, igra, razonoda, odmor u prirodi– ne normiraju se
- **Sportske površine** : sportski objekti, igrališta, fitnes centri, teretane...
4 m²/st bruto površine za sportsko rekreativne centre i minimum 1.2 m²/st korisne površine, zelenilo min.40%
- Minimalni standardi **za prateće rekreativne sadržaje** stanovanja (prema uzrastu)
 - 3-6g, 0.4m²/st, 50-300m
 - 6-11g, 0,6m²/st, 50-500m
 - 11-14g, 1m².st, 100-1000
 - Iznad 14g, 4m²/st, 1000-1500m

Normativi za rekreativne površine

GP Beograda 2021

1. Prostori za rekreaciju i sport (bruto) ukupno: 22 -29.5 m²/st:

A) samostalni rekreativni prostori

lokalni rekreativni centri 0.5-1 m²/st

rekreativni centri naselja 2-4 m²/st

gradski sportsko-rekreativni centri 4m²/st

Velike zelene površine (parkovi, park šume) 8-10 m²/st

trgovi, skverovi, pešačke zone 1.5 m²/st

Normativi za rekreativne površine

GP Beograda 2021

1. Prostori za rekreaciju i sport (bruto)

ukupno: 22 -29.5 m²/st:

B) Integrisani rekreativni prostori

integrisani rekreativni prostori škola

0.5-1 m²/st

integrisani rekreativni prostori dečijih ustanova

2-4 m²/st

integrisani rekreativni prostori kolektivnog
stanovanja

4m²/st

Normativi za rekreativne površine

GP Beograda 2021

2. Javne zelene površine	ukupno: 17-19 m ² /st:
velike zelene površine (parkovi, park šume)	8-10 m ² /st
zelenilo stambenih susedstva	4 m ² /st
tampon i zaštitno zelenilo	5 m ² /st

NAČIN SAVLADAVANJA DISTANCE

rekreativni prostor - korisnik

- zajednički prostori grupe stambenih jedinica : primarne (50-100m, 2-3min), sekundarne (150-200m)
- RP susedstva (250-300m)
- RP stambenog naselja (500-600m)

REKREATIVNI PROSTORI ZNAČAJNI ZA DEO GRADA

1000-1500m, 15-20 min

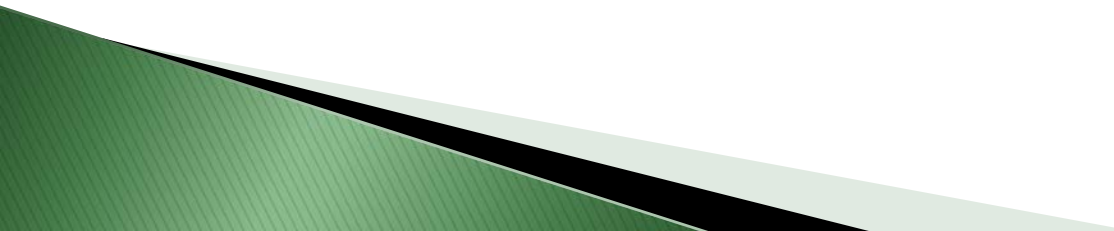
REKREATIVNI PROSTORI ZNAČAJNI ZA GRAD U CELINI

RP u koje se dolazi pretežno kolima i drugim prevoznim sredstvima (dobra saobraćajna povezanost)

REKREATIVNI PROSTORI

- ▶ Svaki prostor koji svojim **funkcionalnim, oblikovnim i ekološkim** svojstvima služi odvijanju rekreativnih aktivnosti u urbanoj sredini
-

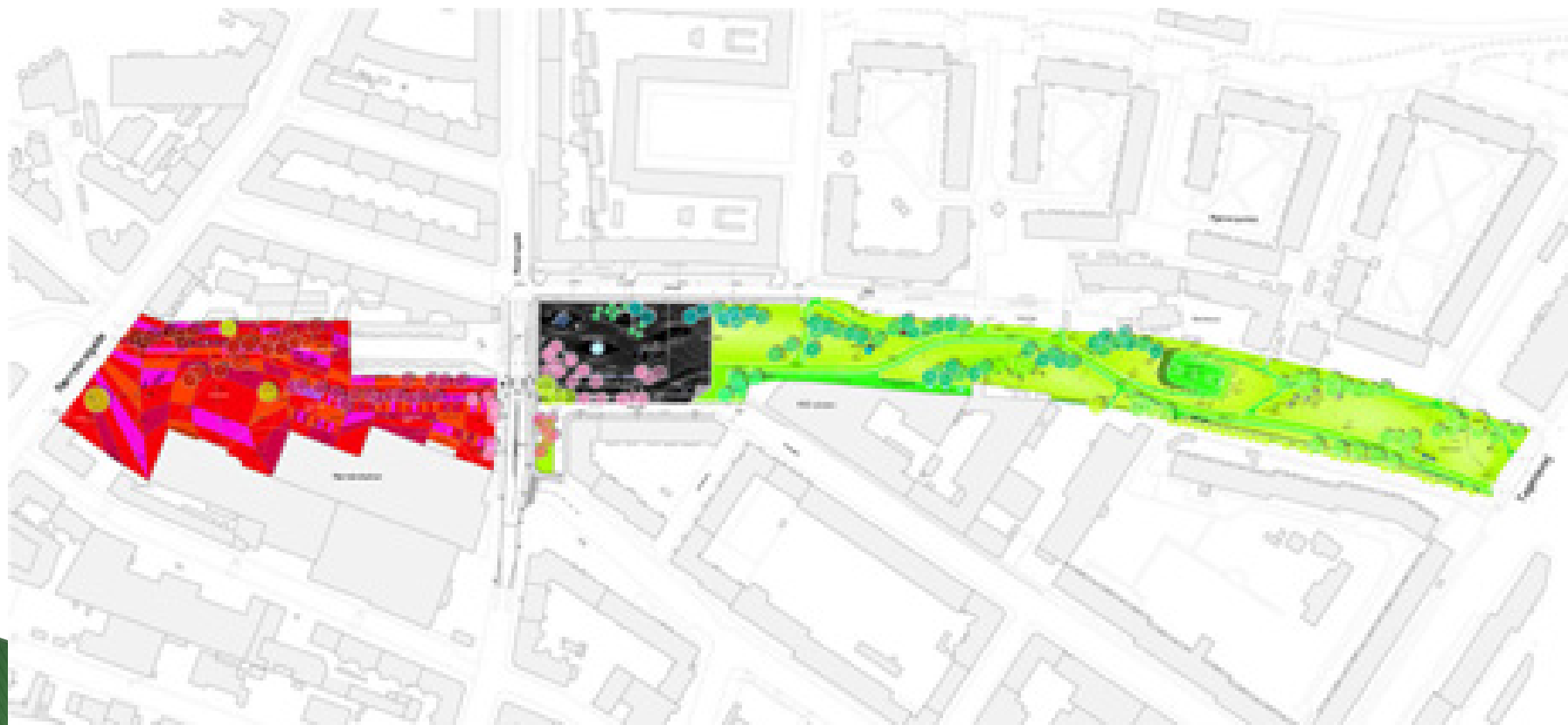

Ski Dubaji predstavlja zatvoreni centar namenjen ljubiteljima alpskog skijanja. Ovde se pravi, održava ali i uvozi sneg, pa je tako 6.000 tona snega uvezeno samo za otvaranje i preneto u ovaj ski centar. Ovaj prostor je velik kao tri do četiri fudbalska igrališta i može da primi 1.500 skijaša.

Super park u Kopenhagenu Superkilen ili Super park je urbani park, delo danskog arhitektonskog studija BIGu saradnji sam berlinskim pejzažnim arhitektama TOPOTEK1 i grupom umetnika SUPERFLEX iz Kopenhagena, osmišljen kao ogromna izložba najboljih urbanih praksi kroz korišćenje svakodnevnih predmeta iz više od 60 različitih kultura i predstavlja retku mešavinu arhitekture, pejzažne arhitekture i umetnosti.

Park dugačak 1 km provlači se kroz severni deo Kopenhagena , i stvara različit, a u isto vreme i jedinstven prostor u jednom od etnički najraznovrsnijih i društveno nerazvijenih delova Kopenhagena. Cilj pozivnog konkursa koji su 2005. raspisali grad Kopenhagen i fondacija Realdania, bio je da se stvori zaista jedinstven urbani prostor sa jakim identitetom .Izgradnja je koštala 13.4 miliona eura i započeta je 2009. godine, a park je za javnost otvoren u Junu 2012.

Predmeti su različiti i idu od opreme za vežbanje, uključujući i predmete sa Muscle Beach iz Los Anđelesa, do šahtova iz Izraela, palmi iz Kine i neonskih znakova iz Katara i Rusije. Svi predmeti praćeni su malom nerđajućom pločicom ugrađenom u trotoar, koja opisuje predmet i njegovo poreklo.

Duž celog parka, pored već postojećeg drveća na lokaciji, posađeni su crveni javor, japanske trešnje, ariši, palme iz Kine i libanski kedar. Raznolikost drveća i biljaka u skladu je sa raznovrsnošću urbanog mobilijara. “Dok su romantične bašte 19. veka pokušavale da posetiocima pruže egzotično iskustvo sveta koji se tada zbog otežanog putovanja činio velik – omogućavajući ljudima da uživo dožive Kinesku pagodu ili Grčki hram – Super Park u Kopenhagenu čini upravo suprotno. Umesto da nastavlja percepciju Danske kao homogene zemlje jednog naroda, Super Park iskazuje pravi primer kulturne raznolikosti savremenog Kopenhagena

STRUKTURA zelenila

- ▶ **povezujuće zelenilo**
- ▶ **zaštitno zelenilo**
- ▶ **zelenilo pod posebnim merama zaštite**
- ▶ **regionalni park**
- ▶ **neuredjene površine**

Engleski vrt

Engleski tip vrta odiše dozom neformalnosti. Iako na prvi pogled izgleda spontano, uređenje takvih vrtova je pomno planirano. Vrt obiluje cvećem različitih tekstura i oblika a središte takvog vrta obično zauzima zelena površina ili jezerce. Krivudavi puteljci, pokoji panj, šarene tegle i zelenilom obrasle ograde doprinose ugodnom ugođaju Engleskih vrtova.

Francuski vrt geometrijski pravilni, raskošnog stila i izražene simetrije. Sastavni dio većih vrtova tog tipa su: aleje, voćnjaci, travnjaci a vrlo često i fontane.

KINESKI VRT

ZNAČENJE

- vrt doživljaja i balansa
- poštovanje muškog i ženskog principa – yang i yin
- kineska reč za Pejzaž (shanshui) znači stene i voda

JAPANSKI VRT

ZNAČENJE • kult prirode

KONTEKST •

razvijen pod uticajem religija :

Šinto i budizma

• jedinstvo čoveka

sa prirodom, jedinstvo neživih I živih stvari

Razvoj pejzažnog oblikovanja u Srbiji

Narodni vrtovi

Narodni domaći vrt - izvorno oblikovanje pejzaža na mikro nivou

Razvoj pejzažnog oblikovanja u Srbiji

Manastirski vrtovi

Manastir Studenica

Manastir Žiča

Odlike:

- jednostavnost
- nega korisnih biljaka (lekovitih, aromatičnih)

Razvoj pejzažnog oblikovanja u Srbiji

Banje u Srbiji - početak XX veka

Park u Vrnjačkoj banji

Odlike:

- radovi čeških vrtlara
- banje su bile ključne za popularizaciju vrtnog i parkovskog oblikovanja

Stanje posle 2000-te i danas

Obnova zapuštenih javnih parkova

Karađorđev park , Beograd

Park "Tašmajdan", Beograd

Park "Manjež", Beograd

Odlike:

- svedenost na konstruktivnu obnovu
- nedostatak inventivnosti
- štednja

ZAŠTITNO ZELENILLO

